

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 915/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan, s. r. o., Rastislavova 784/68, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Blyšťan, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 664/2010 a jeho uznesením z 11. marca 2011 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 12 CoE 20/2014 a jeho uznesením z 24. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 664/2010 a jeho uznesením z 11. marca 2011 (ďalej len „rozhodnutie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 CoE 20/2014 a jeho uznesením z 24. februára 2015 (ďalej len „rozhodnutie krajského súdu“).

Sťažovateľka je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva. S povinným uzavrela poisťnú zmluvu, na základe ktorej sa povinný zaviazal platiť dohodnuté poisťné. Sťažovateľka sa z dôvodu neplnenia povinností vyplývajúcich z poisťnej zmluvy povinným obrátila na základe uzavretej rozhodcovskej doložky na Arbitrážny súd Košice, ktorý povinného zaviazal na zaplatenie dlžného poisťného a trov konania. Následne z dôvodu neplnenia povinností uvedených v rozhodcovskom rozsudku podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie. Žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie však bola okresným súdom zamietnutá v nadväznosti na konštatáciu neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

Sťažovateľka namieta, že okresný súd takto rozhodol bez jej účasti, bez nariadenia pojednávania a bez toho, aby preskúmal rozhodcovský spis o rozhodcovskom konaní, aby sťažovateľke dal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, aby vykonanie exekúcie namietal povinný v základnom, resp. vykonávacom konaní a taktiež bez toho, aby umožnil oprávnenému dokázať individuálnosť dojednania rozhodcovskej doložky.

Sťažovateľka ďalej namieta, že okresný súd a krajský súdy ako odvolací súd nevykonali vo veci pojednávanie a neinformovali ju o tom, že mienia niektorú podmienku v zmluve posudzovať ako neprijateľnú, a ani ju nevyzvali, aby sa k tejto skutočnosti vyjadrila, pričom svoje rozhodnutia riadne nezdôvodnili. Poukazuje pritom na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Csipai (C-472/11) a uvádza, že ani okresný súd, ani krajský súd *«žiadnym spôsobom neupozornil oprávneného na úmysel či dokonca čo i len možnosť posúdenia niektorej zmluvnej podmienky – konkrétne rozhodcovskej doložky – ako neprijateľnej a ani ho nevyzval, aby sa k takejto skutočnosti vyjadril, čím porušil povinnosti vyplývajúce pre súd z rozsudku ESP C-472/11 „Csipai“»*. Podľa sťažovateľky jej týmto postupom bola odňatá možnosť konať pred súdom a bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. *Okresné súdy podľa argumentácie sťažovateľky nevychádzali „z obsahu rozhodcovského spisu, ale nanovo konštruoval[i] skutkový stav“*. K listinám, ktoré okresné súdy zhromaždili, sa sťažovateľka nemala možnosť procesne správnym spôsobom vyjadriť, a tak jej bolo upreté *„právo na vyjadrenie sa k správnosti, pravosti a úplnosti listinných dôkazov, ako aj k ich obsahu“*. V dôsledku namietaných pochybení tak došlo okrem iného aj k *„arbitrárnemu, svojvoľnému resp. nepreskúmateľnému rozhodnutiu príslušných súdov, pričom samotný skutkový stav zistený okresným súdom bol neúplný“*.

Postupom všeobecných súdov sa tak stal právoplatný a vykonateľný rozsudok rozhodcovského súdu súdne nevykonateľným, keďže v uplatnení nároku sťažovateľky na všeobecnom súde jej bráni zásada *res iudicata*. To podľa sťažovateľky predstavuje nedôvodný a vážny zásah do jej majetkových práv.

Vo vzťahu k arbitrárnosti odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu sťažovateľka ďalej uvádza, že nebolo preukázané, *„že by rozhodcovská doložka postrádala akúkoľvek svoju podstatnú náležitosť“*. Navyše namieta, že všeobecné súdy mali vykonať tzv. test primeranosti podmienky a až podľa výsledkov tohto testu mohli prípadne konštatovať hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa. *„V rámci tohto testu, ten kto mieni označiť podmienku za neprijateľnú, teda musí skutkovo preukázať, že v jej dôsledku tu vznikol nepomer v konkrétnych právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa“*

a to v čase uzavretia zmluvy (nie neskôr) a preukázať navyše, že tento nepomer nie je bežný, ale dokonca hrubý...“ Odvolávajúci sa aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (C-342/13), uvádza, že všeobecné súdy sú povinné skúmať, či rozhodcovská doložka zbavuje spotrebiteľa práva na prejednanie veci pred všeobecným súdom alebo mu tento prístup sťažuje. *„V danom prípade dojednaná rozhodcovská doložka takéto následky nielenže nemá (ani dohodnuté) ale ani mať nemôže, a to práve z dôvodu existencie zákonnej úpravy rozhodcovského konania okrem iného aj zákonnej úpravy práva spotrebiteľa podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku okrem iného aj z dôvodu porušenia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Preto aj zákonná úprava bráni tomu, aby v danom prípade rozhodcovská doložka bránila spotrebiteľovi v jeho práve obrátiť sa na všeobecný súd. Iba ak ustanovenia neplatné z titulu ich neprijateľnosti spôsobia, že rozhodcovská doložka už nemá podstatnú náležitosť vyžadovanú podľa zák. 244/2002 (viď uznesenie NS SR sp. zn. Obdo V 73/2003), tak môže byť vyhlásená celá za neplatnú.“*

Vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľka okrem už uvedeného namieta, že uznesenie okresného súdu potvrdil bez toho, aby vo veci vykonali pojednávanie či inak umožnili sťažovateľke využitie jej ústavných práv – najmä právo konať pred súdom v súlade so zásadami bezprostrednosti a ústnosti, ale najmä bez toho, aby riadne zohľadnil konkrétne skutkové okolnosti prípadu. Sťažovateľka uvádza, že v odôvodnení rozhodnutia sa nezaoberal jej námietkami uvedenými v odvolaní, a tak je toto rozhodnutie nepreskúmateľné a arbitrárne.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie,

- a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,
- b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,
- c) proti komu sťažnosť smeruje.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, nepripojila k sťažnosti relevantné rozhodnutia všeobecných súdov – uznesenie krajského súdu a uznesenie okresného súdu. Sťažovateľka k sťažnosti pripojila časť príloh označených v sťažnosti, avšak nie uznesenie krajského súdu a uznesenie okresného súdu (napadnuté rozhodnutia), ktoré majú byť predmetom posúdenia v konaní o tejto sťažnosti. V uvedenej podobe ústavný súd nemôže prerokovať sťažnosť sťažovateľky s prihliadnutím na to, že sťažovateľka namieta právne závery krajského súdu v spojení so závermi okresného súdu, ktorými mali byť porušené jej práva.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach, aké vyplývajú z podania sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Navyše tieto skutočnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie a do času podania tejto sťažnosti podaných 140 sťažností musia byť sťažovateľke notoricky známe.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Uvedený nedostatok zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti bol dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie ústavný súd sťažovateľku na odstránenie nedostatkov sťažnosti nevyzýval, primerane aplikujúc § 160 ods. 3 písm. b) Civilného sporového poriadku v spojení s § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec odôvodnenia uznesenia ústavný súd zdôrazňuje, že argumentácia prezentovaná sťažovateľkou je v podstate identická s jej právnou argumentáciou, ktorú už použila v celom rade svojich predchádzajúcich sťažností, ktorými sa ústavný súd v uplynulom období už zaoberal, pričom námietky sťažovateľky vyhodnotil ako nedôvodné a na tomto základe všetky predchádzajúce sťažnosti odmietol v častiach smerujúcich proti rozhodnutiu odvolacieho súdu ako zjavne neopodstatnené (napríklad II. ÚS 571/2016, II. ÚS 776/2016, I. ÚS 222/2016, II. ÚS 601/2016, III. ÚS 253/2015, III. ÚS 218/2016).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľke musia byť známe dôvody, pre ktoré ústavný súd odmietol jej predchádzajúce sťažnosti, ktoré sa týkali obdobných prípadov, aké sú preskúvané v tomto konaní. Z uvedeného dôvodu ústavný súd, uplatňujúc zásadu hospodárnosti svojho postupu, považuje za dostatočné poukázať na svoju argumentáciu obsiahnutú v už uvedených uzneseniach a konštatovať, že aj v tomto konaní, by boli preskúvané sťažnosti i po splnení zákonom predpísaných náležitostí neopodstatnené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2016